

Vlaanderen
is diervriendelijk

Huisdierwijzer regenboogvissen

■ Melanotaeniidae

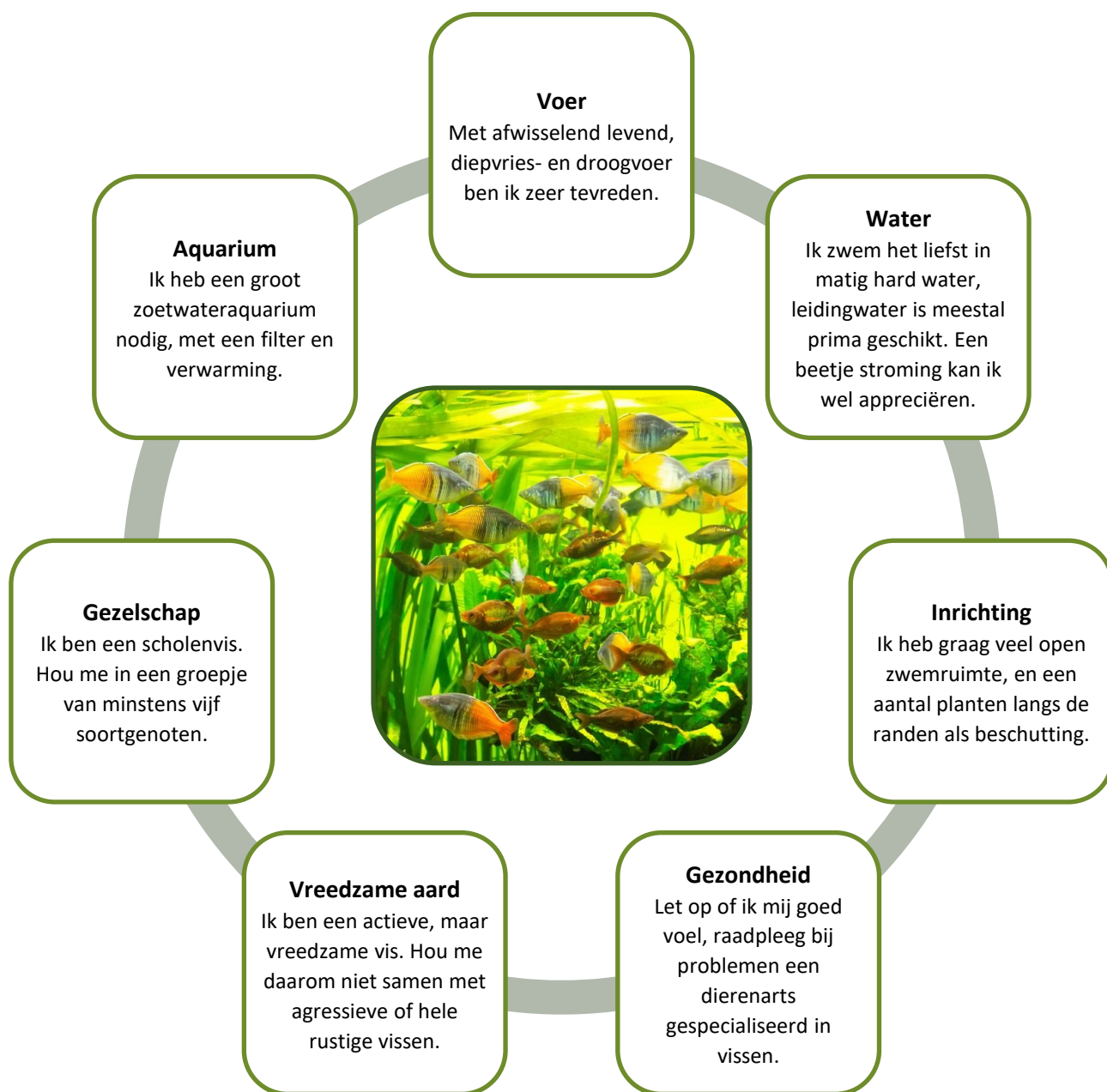
DEPARTEMENT
OMGEVING

vlaanderen.be/huisdierinfo

INHOUD

1	Overzicht.....	3
2	Natuurlijk gedrag en behoeften.....	4
2.1	Algemeen	4
2.2	Populaire soorten	4
2.2.1	<i>Iriatherina werneri</i> (Werners regenboogvis, prachtregenboogvis)	4
2.2.2	<i>Melanotaenia boesemani</i> (Ayamaru-regenboogvis)	4
2.2.3	<i>Melanotaenia herbertaxelrodi</i>	5
2.2.4	<i>Melanotaenia praecox</i>	5
2.2.5	<i>Melanotaenia trifasciata</i>	5
3	Huisvesting en verzorging.....	5
3.1	Huisvesting	5
3.1.1	Gezelschap	5
3.1.2	Water	6
3.1.3	Bodembedekking en inrichting	6
3.1.4	Temperatuur	6
3.1.5	Filter	6
3.1.6	Belichting	6
3.2	Voeding	7
3.3	Verzorging	7
4	Gedrag en omgang met het dier.....	7
5	Gezondheid.....	8
5.1	Voortplanting en bijhorend gedrag	8
5.2	Meest voorkomende gezondheidsproblemen	8
6	Aankoop of adoptie	9
7	Kosten	10

1 OVERZICHT

2 NATUURLIJK GEDRAG EN BEHOEFTE

2.1 ALGEMEEN

Regenboogvissen zijn tropische zoetwatervissen die oorspronkelijk uit Australië, Indonesië en Nieuw-Guinea komen. De vissen leven in natuurlijke omstandigheden in zowel meren als rivieren met wisselende watertypes. Er zijn zeven geslachten - *Cairnsichthys*, *Chilatherina*, *Glossolepis*, *Iriatherina*, *Melanotaenia*, *Pelangia* en *Rhadionocentrus* - en ongeveer 61 soorten regenboogvissen. Nog niet alle soorten hebben een Nederlandstalige naam en er worden nog steeds nieuwe soorten ontdekt. Hun grootte varieert van 5 cm voor de Werners regenboogvis tot 15 cm voor de *Melanotaenia splendida*-ondersoorten.

De meeste regenboogvissen zijn snelle en actieve zwemmers. Ze leven in scholen in de middelste en bovenste waterlagen en gaan hier op zoek naar insecten die in het water vallen. Ze eten ook allerlei in het water levende diertjes en soms plantaardig materiaal. Ze slapen in de bovenste waterlagen tussen de beschutting van planten. In een school regenboogvissen komen zowel mannelijke als vrouwelijke vissen voor. De mannelijke regenboogvis heeft mooie kleuren om het vrouwelijke dier te imponeren. Afhankelijk van de soort en op voorwaarde dat ze een goede verzorging en voeding krijgen, kunnen regenboogvissen 3 tot 12 jaar oud worden.

Indeling in het dierenrijk

Rijk	<i>Animalia</i> (dieren)
Stam	<i>Chordata</i> (chordadieren)
Klasse	<i>Actinopterygii</i> (straalvinnigen)
Onderklasse	<i>Neopterygii</i> (nieuwvinnigen)
Infraklasse	<i>Teleostei</i> (beenvissen)
Superorde	<i>Acanthopterygii</i> (stekelvinnigen)
Orde	<i>Atheriniformes</i> (koornaarvisachtigen)
Familie	<i>Melanotaeniidae</i>

2.2 POPULAIRE SOORTEN

2.2.1 *Iriatherina werneri* (Werners regenboogvis, prachtregenboogvis)

De vissen van deze soort uit Australië worden 5 à 6 cm lang. Hun aquarium moet minstens 60 cm lang zijn. Geschikt water is zacht tot hard (12-20° DH) met een neutrale pH en een temperatuur van 23 tot 27 °C. De vis zwemt vooral in de middelste waterlagen en houdt niet van veel stroming. Deze soort heeft een goede waterkwaliteit nodig, maar is zeer vreedzaam en kan goed in een gezelschapsaquarium met andere rustige soorten gehouden worden. De mannetjes hebben lange vinstralen, let dus op dat andere vissen er niet aan bijten. Ze aanvaarden meestal ook droogvoer.

2.2.2 *Melanotaenia boesemani* (Ayamaru-regenboogvis)

De vissen van deze soort uit het Ayamaru-meer in Nieuw-Guinea worden 10 tot 14 cm lang. Hun aquarium moet minstens 100 cm lang zijn. Geschikt water is middelhard tot hard, met een neutrale tot licht basische pH en een temperatuur van 23 tot 26 °C. De vis zwemt vooral in de middelste en bovenste waterlagen. Deze soort kan goed in een gezelschapsaquarium gehouden worden. Ze aanvaarden ook droogvoer.

3.1.2 Water

Regenboogvissen stellen geen zeer hoge eisen aan de watersamenstelling. **Leidingwater is geschikt** om de vissen in te houden. Water met een neutrale tot basische pH van 6,5 tot 8,5, en een matige tot harde waterhardheid van 9 tot 16 dGH is geschikt. Het is belangrijk om te weten wat de ideale waterwaarden zijn voor de soort regenboogvis die je wenst te houden. Controleer het leidingwater en corrigeer eventueel de waterwaarden. Je kan in de aquariumwinkel waterverbeterende producten kopen die geleidelijk de waterwaarden optimaliseren.

Een [regelmatig onderhoud](#) en een goed werkende filter houden de [waterkwaliteit](#) optimaal. Schommelingen in de waterwaarden bezorgen de vissen veel stress. Vermijd dat zoveel mogelijk. Voeg daarom de waterverbeteraar eerst in een emmer bij het water waarmee je gaat verversen, en laat dit een dag staan. De chemische reactie gebeurt in de emmer. Daarna voeg je tijdens de waterverversing gelijkmatig het water met de verbeterde samenstelling toe.

3.1.3 Bodembedekking en inrichting

Als bodembedekking is **donkergekleurd grind of grof zand** geschikt. Donkergekleurd grind laat de kleur van de vissen mooi uitkomen. Kies voor grind met een diameter van 2 tot 20 mm. Let erop dat het grind geen scherpe kantjes heeft, zodat de vissen er zich niet aan kwetsen. Spoel het grind voor het gebruik grondig uit tot het spoelwater helder is. Zorg dat het grind achteraan het aquarium hoger ligt, zodat vuil naar voren komt en gemakkelijk af te hevelen is. Dit zorgt ook voor voldoende bodemdiepte voor de plantenwortels achteraan het aquarium.

Alle regenboogvissen hebben behoefte aan **beschutting door planten, in combinatie met open zwemruimte**. De planten zorgen bovendien voor verrijking en een natuurlijk uitzicht van het aquarium. [Meer informatie over de inrichting van een zoetwateraquarium](#).

3.1.4 Temperatuur

Regenboogvissen zijn tropische vissen en hebben een [watertemperatuur](#) nodig **tussen 21 en 26 °C**. Gebruik een verwarmingselement om de temperatuur stabiel te houden. Kies een thermostaat die qua vermogen past bij het watervolume in het aquarium. Met een thermometer kan je de temperatuur nauwkeurig controleren. Zet de verwarming uit tijdens werkzaamheden in het aquarium, want anders gaat die kapot of verbrandt ze.

3.1.5 Filter

Een [regelmatig onderhoud](#) en goed werkende filter houden de [waterkwaliteit](#) optimaal. De grootte van de filter hangt af van het aantal vissen in je aquarium. Vraag hiervoor advies in de aquariumspeciaalzaak of aan ervaren aquaristen. De meeste regenboogvissoorten, met name de soorten uit rivieren, hebben een voorkeur voor water met een lichte tot matige stroming, maar vermijd harde waterstroming. De uitstroom van een filter zorgt meestal voor voldoende stroming.

Ook met een filter moet je geregeld een deel van het water verversen. Onzichtbare afvalstoffen stapelen zich namelijk geleidelijk op in het water. Door wekelijks 1/5de van de aquariuminhoud te vervangen, kan je plotselinge schommelingen in de waterkwaliteit vermijden. Vervang de filterwatten wanneer ze vuil zijn of dicht slibben.

3.1.6 Belichting

De mate van belichting is afhankelijk van de soort regenboogvis. Sommige soorten zoals bv. *Melanotaenia goldiei*-soorten hebben een voorkeur voor gedempte [verlichting](#). Als beplanting kan je dan gaan voor *Anubias* en *Cryptocoryne* planten die niet zoveel licht nodig hebben. Andere soorten zoals *Melanotaenia splendida*-soorten of Werners regenboogvis (*Iriatherina werneri*) hebben een voorkeur voor fel licht. Kies dan zwaardplanten (*Echinodorus*), *Eusteralis*- en *Ottelia*-soorten als planten. Zet het aquarium niet in direct zonlicht. Zorg in het aquarium altijd ook voor

plekken met schaduw en schuilmogelijkheden. Voorzie een normaal dag-en-nachtritme met 10 tot 12 uren licht. Dit kan geregeld worden door een tijdschakelaar op de lampen aan te sluiten.

3.2 VOEDING

Regenboogvissen zijn omnivoren en meestal geen moeilijke eters, ze aanvaarden zowel klein levend voer zoals watervlooien, muggenlarven en tubifex als diepvriesvoer, algentabletten en droogvoer. Let wel op: droogvoer verliest na opening en na verloop van tijd zijn vitamines. Gebruik daarom liever een kleine verpakking die snel leeg is en let op de houdbaarheidsdatum.

Variatie in de voeding is belangrijk voor een goede gezondheid. Wissel daarom het droogvoer 1 of 2 keer per week af met levend en diepvriesvoer. Geef per voederbeurt een kleine hoeveelheid. Voer slechts zoveel als de vissen in enkele minuten opeten. Resten voer vervuilen het water sterk en te veel voer maakt de vissen te vet. Sterke vissen in goede conditie mogen gerust eens een voermoment of een dag overslaan, mits ze in goede conditie verkeren.

3.3 VERZORGING

Dagelijks

- Controleer de temperatuur en filterwerking
- Voer de vissen elke dag een kleine portie
- Bekijk of ze hun normale gedrag vertonen

Minstens één keer per week

- Controleer de waterwaarden
- Hevel ongeveer 1/5de van het water af, samen met plantenresten en vuil. Voeg nadien nieuw water toe dat dezelfde temperatuur heeft als het aquariumwater
- Vervang de vuile filterwatten

Maandelijks

- Als de filter vuil is, spoel je het filtermateriaal uit. Doe dit tijdens een waterverversing met oud aquariumwater van dezelfde temperatuur. Zo blijven de goede bacteriën in het filtermateriaal aanwezig

(Half)jaarlijks

- Na 6 tot 12 maanden moet je de lampen vervangen. Ze geven dan minder licht of ze gaan stuk

4 GEDRAG EN OMGANG MET HET DIER

Regenboogvissen zijn vrij robuuste vissen en daarom geschikt voor een beginnend aquariumhouder. Met hun mooie kleuren en actieve gedrag leveren ze urenlang kijkplezier. Vooral tijdens de kweekperiode hebben mannelijke regenboogvissen een boeiende balts en felle kleuren. Voorkom lichtflitsen of trillingen, zoals stoten tegen het aquarium, om de vissen geen stress te bezorgen.

Gebruik een vangklok of net om de vissen te vangen. Zet eerst een bak of transportzak klaar en vul deze half met water uit het aquarium. Vang de vissen rustig en breng ze meteen over in de bak of zak. Hou de tijd uit het water zo kort mogelijk zodat de vissen niet te veel stress krijgen. Sluit de bak of zak en zorg dat die halfgevolgd is met water en half met lucht. Pak het geheel in met isolatiemateriaal zoals bubbelfolie en eventueel krantenpapier. Zo blijft het water op temperatuur en in het donker blijven de vissen rustiger. [Transporteer](#) de vissen voorzichtig zodat ze niet te veel heen en weer klotsen.

////////////////////////////////////

5 GEZONDHEID

5.1 VOORTPLANTING EN BIJHOREND GEDRAG

Bij de meeste soorten is het geslacht vrij gemakkelijk vast te stellen, er zijn kleurverschillen tussen mannen en vrouwen die vooral zichtbaar zijn tijdens de kweekperiode. De vrouwelijke regenboogvissen herken je aan de minder felle kleuren en de bolle buik.

In natuurlijke omstandigheden planten regenboogvissen zich in meerdere periodes gedurende het jaar voort. De eieren worden 's ochtends en na een periode met regenval afgezet. Bekijk per soort specifiek welke behoeften ze hebben voor de voortplanting. De meeste regenboogvissoorten kweken in gevangenschap relatief gemakkelijk, op voorwaarde dat je de juiste omstandigheden creëert. Van sommige soorten zijn de ideale kweekomstandigheden echter onbekend en verloopt de kweek moeizaam.

Het is aangeraden om een kweekgroep samen te stellen die afkomstig is van verschillende ouderdieren. Als je vrouwelijke en mannelijke vissen bij dezelfde dierenwinkel koopt op hetzelfde tijdstip, dan bestaat immers de kans dat je een broer of zus koopt. Koop drie volwassen mannelijke regenboogvissen en twee kweekrijpe vrouwelijke dieren om te starten.

Om de vissen in paarstemming te brengen, ververs je het water in de ochtend en verhoog je de watertemperatuur geleidelijk met 2 à 3 °C. Regenboogvissen leggen de eieren op fijnbladerige planten, voorzie dus Java-mos als afzetsubstraat. De dieren maken elkaar uitgebreid het hof en het afzetten van de eieren duurt enkele dagen. Breng het legsel samen met het afzetsubstraat over naar een aparte kweekbak om te voorkomen dat de ouderdieren de eieren en jongen opeten.

Afhankelijk van de watertemperatuur, komen de eieren na 10 tot 20 dagen uit. De jonge vissen eten plankton, maar na een kleine week kan je zeer fijn (droog)voer, eencelligen en artemia beginnen geven. Voorzie de jongen vooral van veel schuilplaatsen met beplanting om te voorkomen dat ze elkaar opeten.

5.2 MEEST VOORKOMENDE GEZONDHEIDSPROBLEMEN

Vissen die ziek zijn hangen vaak stil, knijpen de vinnen dicht, happen naar lucht en/of bewegen abnormaal. De vinnen van gezonde vissen moeten mooi openstaan en egaal ogen.

Als de vissen zich abnormaal gedragen, controleer dan altijd eerst de [waterkwaliteit](#), de [filtering](#) en de temperatuur van het aquarium. Als de vissen naar lucht happen of hoog in het aquarium bij het wateroppervlak hangen, dan is er zeker iets mis. De meest voorkomende problemen zijn:

- **Nitraatvergiftiging**

Symptomen: diepe kleuren en snelle of zware kieuwbewegingen.

Ververs direct 1/3de van het water met water met dezelfde temperatuur. Doe dat nog eens enkele uren later. Controleer onmiddellijk de filterwerking en kijk of er geen rottend afval in het aquarium ligt.

Let op, vergiftiging is ook mogelijk door te hoge nitriet- of ammoniumconcentraties.

- **Foutieve pH-waarde**

Symptomen: de vissen schieten door de bak of zijn compleet apathisch.

Ververs onmiddellijk 1/3de van het water met water met dezelfde temperatuur. Herhaal dit na enkele uren. Zoek de oorzaak van de pH-verandering.

Niet alleen afwijkende waterwaarden, maar ook tal van kiemen en parasieten kunnen ziektes veroorzaken. Raadpleeg een gespecialiseerde dierenarts voor vissen. Als de vissen uitzichtloos ziek zijn en lijden, dan kies je beter voor [euthanasie](#). Let op als je medicatie geeft: verwijder altijd eerst de actieve kool uit de filter want anders haalt die de medicatie uit het water. Na een medicijnenkuur ververs je een deel van het water en filter je over actieve kool om de laatste restjes medicatie te verwijderen. Hou er rekening mee dat sommige medicijnen dodelijk zijn voor garnalen of kreeften.

De meest voorkomende ziektes en aandoeningen bij regenboogvissen zijn:

- **Witte stip**
Symptomen: de vis heeft letterlijk witte stippen op de schubben en vinnen. Vaak is hij lusteloos of eet te weinig. Vaak zijn slechte leefomstandigheden de oorzaak van een uitbraak. Verbeter de waterkwaliteit en behandel met geschikte medicatie volgens het advies van je dierenarts.
- **Buikwaterzucht**
Symptomen: dikke buik, schubben staan open (zoals een dennenappel), uitpuilende ogen.
Vaak is dit een symptoom van een andere infectie die de nieren aantast. Behandel met geschikte medicijnen volgens advies van je dierenarts of [dood de vis](#) als de ziekte al te ver gevorderd is.
- **Vinrot**
Symptomen: de randen van de vinnen vervallen, ze hebben vaak witte randen. De vinnen worden steeds korter. Controleer of er geen andere vissen aan de vinnen bijten.
Vaak is dit een gevolg van een te lage watertemperatuur. Verhoog de temperatuur en behandel met geschikte medicijnen volgens het advies van je dierenarts.
- **Vistuberculose, Vis-TBC, VisMycobacterium of VisMB**
Symptomen: wonden die niet genezen, een opgeblazen vis, afstaande schubben, builen over het hele lichaam, regelmatige sterfte van een vis terwijl de omstandigheden goed zijn.
Laat de diagnose stellen door een dierenarts. Vistuberculose kan niet afdoend behandeld worden. Het beste is de vis [op een snelle manier uit zijn lijden te verlossen](#). Vis-TBC kan een chronisch probleem vormen eens je het in je aquarium hebt. Het is bijna niet weg te krijgen zonder het aquarium volledig leeg te halen en opnieuw te beginnen. Vaak is de beste oplossing om de omstandigheden optimaal te houden, zodat de overblijvende vissen voldoende weerstand kunnen bieden. Ze kunnen dan nog lange tijd gezond blijven.
- **Gasvorming**
Symptomen: de vis zwemt moeilijk en drijft steeds boven.
Als de vissen gulzig eten, kunnen ze te veel lucht opnemen wat gasophoping in de darmen geeft. Na een aantal uur is de lucht verdwenen en kunnen ze weer gewoon zwemmen. Geef het voer net onder het wateroppervlak, zodat de kans kleiner is dat de vissen lucht happen.

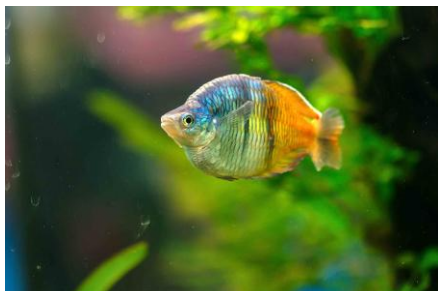
6 AANKOOP OF ADOPTIE

Regenboogvissen zijn relatief gemakkelijk te houden tropische vissen en zijn daarom ook geschikt voor een beginnend aquariumhouder. Wel is enige kennis van aquariumtechniek vereist. Het zijn mooi gekleurde vissen die goed uitkomen in een groot aquarium dat speciaal voor hen is opgezet.

Voor je regenboogvissen koopt, moet je over een aantal punten nadenken:

- Heb je een aquarium dat groot genoeg is voor de soort die je wil houden?
- Regenboogvissen zijn scholenvissen, zijn je aquarium en de filtercapaciteit groot genoeg om er vijf of meer van dezelfde soort te houden?
- Zijn eventuele [medebewoners](#) in het aquarium compatibel met deze soort?
- Kan er iemand de vissen verzorgen als je op [vakantie](#) bent?
- Kan je, afhankelijk van de soort, 3 tot 12 jaar voor de vissen zorgen?
- Weet je hoe je een aquarium moet [onderhouden](#)?
- Wil je 20 euro per maand betalen voor elektriciteit, water en visvoer?

Alvorens vissen te gaan kopen moet het aquarium opgestart zijn. De [filter](#) heeft tijd nodig om goed te gaan werken. [Start je aquarium](#) minstens enkele weken op **voordat** je vissen gaat kopen.

De meeste soorten zijn gemakkelijk verkrijgbaar in dierenwinkels en aquariumspeciaalzaken. Wil je speciale soorten om mee te kweken, koop dan vissen aan via een aquariumclub of een vereniging van liefhebbers. Koop alleen vissen die er gezond uitzien, met gladde vinnen, een heldere glans en blinkende ogen. Koop alleen vissen als je zeker weet hoe je ze moet verzorgen en dat ze in je aquarium passen. Als je bij een handelszaak koopt, dan is de consumentenwetgeving van toepassing en heb je een wettelijke garantie op de gezondheid van de dieren.

Vraag na waar de vissen vandaan komen en wat hun wetenschappelijke naam is. Kies geen wildvangdieren en vraag dus na of de dieren in gevangenschap gekweekt zijn. Geïmporteerde (wildvang)dieren hebben veel stress en mogelijk ziektes en gekweekte dieren zijn ook beter aangepast aan het houden in een aquarium. Bovendien gaat de voorkeur uit naar dieren die in gevangenschap gekweekt zijn, zodat de wilde populaties zo min mogelijk aangetast worden. Sinds 1 januari 2025 is het verboden om dieren te houden die in het wild werden gevangen.

Wees kritisch en durf vragen te stellen. Als koper ben je verantwoordelijk voor een goede keuze. Koop geen zwakke of zieke dieren, want zo hou je foutieve handel in stand. Let goed op of de dieren geen verwondingen of vervormingen hebben. Als je verwaarloosde dieren opmerkt, dan kan je dit melden bij Dierenwelzijn Vlaanderen via het [Meldpunt verwaarloosde of mishandelde dieren](#).

[Lees alles over de aankoop het transport en de introductie van nieuwe vissen in het aquarium.](#)

7 KOSTEN

Een regenboogvis kost ongeveer 2,5 tot 30 euro per vis, afhankelijk van de soort en beschikbaarheid. De regenboogvis is een groepsdier, dus reken altijd op de aanschaf **van vijf of meer regenboogvissen van dezelfde soort**.

De maandelijkse [kosten](#) bedragen ongeveer 20 euro, inclusief het voer, filterwatten en de hogere water- en elektriciteitsrekening.

De aankoop van het aquarium en toebehoren zijn een eenmalige investering.

Richtprijzen voor een zoetwateraquarium met toebehoren

Aquarium volgens lengte	Kostprijs
40 cm	Vanaf 50 euro
60 cm	Vanaf 65 euro
80 cm	Vanaf 120 euro
100 cm	Vanaf 220 euro
120 cm	Vanaf 290 euro
150 cm	Vanaf 500 euro

Postadres

Koning Albert II-laan 15 bus 548
1210 Brussel
vlaanderen.be/dierenwelzijn